

Uttalelse fra Hovedutvalg for næring og industri i Trøndelag:

En dobbelt krise i bygg og skog – hele verdikjeden er under press.

Hovedutvalg for næring og industri i Trøndelag uttrykker sterk bekymring for den alvorlige situasjonen som nå rammer både bygg- og anleggsbransjen og skog- og trenæringen. Dette er én samlet systemkrise som treffer arbeidsplasser, distriktsøkonomi og verdiskaping i hele Trøndelag.

Byggeaktiviteten i Norge falt med 7,6 prosent i 2024 og ligger nå 12,5 prosent under toppåret 2021. Igangsettingen av nye boliger er på det laveste nivået på 30 år. Dette skyldes ikke bare konjunkturer, men også politiske rammebetingelser som vedvarende høy rente, økte skatter og avgifter samt manglende forutsigbarhet for næringslivet.

Byggenæringen står nå i en strukturell krise. Bransjen rapporterer om ekstremt lave igangsettingstall, høy rente og kraftige kostnadsøkninger som sammen presser likviditeten i hele sektoren. Samtidig har stadig strengere dokumentasjonskrav og mer komplekse anbudsprosesser bidratt til økt byråkrati og redusert produktivitet. Dette svekker næringens evne til å levere boligene og infrastrukturen regionen trenger.

Denne utviklingen slår direkte inn i skog- og trenæringen. Selv med rekordhøy avvirkning faller etterspørselen etter trelast kraftig. Sagbrukene har bygget opp lagre og melder om røde regnskapstall, svekket investeringskraft og økt risiko for nedbemanning. Når Allskog nå stanser hogst fordi industrien ikke har kapasitet til å ta imot mer tømmer, viser det at hele verdikjeden er under kritisk press: Skogen vokser, tømmeret står klart, men industrien bremser – og kjeden brytes.

Situasjonen forverres av ustabile eksportmarkeder og svak utvikling i papir- og emballasjeindustrien. Bedrifter som FollaCell og Elkem er sentrale bindeledd i denne verdikjeden, og endringer i aktiviteten deres påvirker umiddelbart skogeiere, transportører, sagbruk og videreforedling.

I tillegg kommer kraftsituasjonen i Midt-Norge. Strømprisene i både 2025 og 2026 har ligget betydelig høyere enn normalt. Selv om regjeringens «Norgespris»-ordning gir en viss forutsigbarhet til husholdningene, står næringslivet uten et tilsvarende sikkerhetsnett. Næringsaktørene betaler nå mer for strøm enn under tidligere støtteordninger, noe som svekker konkurransekraften til industri, skogbruk og byggenæring ytterligere.

Dette rammer distriktene spesielt hardt. Trøndelag er en region der kraftkrevende industri, skogbruk og treforedling utgjør en betydelig del av næringsgrunnlaget. Når ett ledd i kjeden stopper, stopper også hjulene i resten av økonomien.

Hovedutvalg for næring og industri i Trøndelag ber derfor regjeringen vurdere tiltak innenfor:

1. Sikre en politikk som får fart på boligbyggingen, gjennom bedre rammevilkår, styrket forutsigbarhet og tiltak som reduserer risiko i et presset marked.
2. Forenkle og redusere byråkratiet knyttet til dokumentasjonskrav, rapportering og anbudsprosesser, slik at næringen kan bruke tiden på bygging – ikke papirarbeid.
3. Sikre forutsigbare strømpriser for næringslivet, som gjør det mulig for industri og treforedling å planlegge langsiktig.
4. Styrke rammevilkårene for skog- og trenæringen, slik at investeringer i foredlingsledd og industri kan opprettholdes.
5. Sørge for bedre koordinering mellom bygg-, industri- og skogpolitikk, ettersom næringene er tett gjensidig avhengige.
6. Se på permisjonsregelverket, slik at bedriftene ikke mister verdifull kompetanse.
7. Styrke kommunenes og fylkeskommunens evne til å igangsette byggeprosjekter, eksempelvis igjennom enklere husbankfinansiering.

Dette handler om arbeidsplasser, bosetting og verdiskaping i hele Trøndelag. Dersom regjeringen ikke handler nå, risikerer vi varige skader i noen av Norges viktigste fastlandsnæringer – og en svekket regional utvikling som vil merkes i lang tid framover.